

INFORMACJA
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W LIMANOWEJ
O
REALIZOWANYCH ZADANIACH
W 2016 ROKU

maj 2017

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej został utworzony dnia 24 sierpnia 1992 r. Uchwałą Rady Gminy w Limanowej Nr VI/36/92 jako jednostka budżetowa Urzędu Gminy powołana do realizacji zadań zleconych oraz własnych w zakresie pomocy społecznej realizowanych przez Gminę Limanowa.

Ośrodek funkcjonuje oraz wykonuje swoje zadania w oparciu o :

1. ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.446 z późn.zm./,
2. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn.zm./,
3. ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych /t.j.Dz.U. z 2016 r. poz.1518 z późn. zm./,
- 4.ustawę z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów /Dz.U. z 2016 r. poz.162/),
5. ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów /t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 169 z późn. zm./,
6. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie/Dz.U. z 2015 r. poz.1390/,
7. ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego /Dz.U. z 2011 poz.1375 z późn. zm./,
8. ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych/ Dz.U.z 2015 r. poz. 581z późn. zm.)
9. ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych /Dz.U.z 2013 r. poz.966 z późn. zm./,
10. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U. z 2015. poz. 332z późn.zm./
11. ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych /Dz.U.z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm./,

12. ustawę z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne - w zakresie dodatku energetycznego /Dz.U.z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm./,
13. ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości /t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1047 z późn.zm./,
14. ustawę z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny /Dz.U. z 2016r. poz. 785/,
15. ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U Dz 2016 r. poz.195 z późn.zm.),
16. uchwałę Nr VI/36/92 Rady Gminy Limanowa z dnia 24 sierpnia 1992r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej z późn.zm.,
17. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. poz.755 w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych
18. innych aktów prawnych obowiązujących jednostki budżetowe oraz określających zadania gmin w sprawach pomocy społecznej.

Szczegółowy zakres działalności GOPS określa Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej nadany Uchwałą Nr VII/51/2011 Gminy Limanowa z dnia 15 września 2011 roku w sprawie: nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Limanowej.

Szczegółową organizację wewnętrzną i tryb pracy Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej, ustalony przez Kierownika Ośrodka.

A. Zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej i przepisów wykonawczych do ustawy.

Celem działania Ośrodka w zakresie realizacji ustawy o pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu tych sytuacji przez podejmowanie działań zmierzających do ich życiowego usamodzielniania oraz ich integracji ze środowiskiem.

Formy świadczeń realizowanych przez GOPS Limanowa w 2016 roku;

1) świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd,
- e) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy)

2) świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- c) sprawianie pogrzebu,
- d) poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa,
- e) pomoc rzeczowa,
- f) usługi opiekuńcze , specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania ,
- g) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- h) posiłek,
- i) wydawanie decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe zgodnie z art.7 ust 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- j) wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Ad1) świadczenia pieniężne :

a) **Zasiłek stały** zgodnie z art.37 ustawy o pomocy społecznej przysługuje :

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy , jeżeli jej dochód

jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej /tj. kwoty 634,00 zł./,

- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie /tj. kwoty 514,00 zł./

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie mogła być wyższa niż 604,00 zł miesięcznie,
- 2) w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, zasiłek stały nie przysługuje.

W roku 2016 z pomocy w formie zasiłku stałego korzystało 83 osoby w tym 52 osoby to osoby samotnie gospodarujące, pozostałe 31 to osoby pozostające w rodzinie. Przyznano 838 świadczeń . Koszt realizacji zadania wyniósł 385 516,00 złotych - dotacja celowa na wspieranie zadań własnych gminy.

- b) **Zasiłek okresowy** przyznawany na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę , niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego
 - 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej ,
 - 2) w rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie mogła być wyższa niż 418,00 zł

- 2) w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby/rodziny a dochodem tej osoby/rodziny. Jednocześnie kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł miesięcznie.

Okres , na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala GOPS na podstawie okoliczności sprawy.

W roku 2016 pomoc w formie zasiłku okresowego przyznano 270 osobom z 265 rodzin , w których liczba członków rodzin wynosiła 1 111 osób . Powodem przyznania świadczenia w tej formie było przede wszystkim bezrobocie. W związku z bezrobociem zasiłek okresowy otrzymało 146 osób ze 144 rodzin o liczbie osób w rodzinach 543, rodzinom tym przyznano 529 świadczeń o łącznej kwocie 277 825,00 zł, z powodu długotrwałej choroby 34 osoby otrzymały 131 świadczeń, na kwotę 46234,00 zł . Ponadto z powodu niepełnosprawności 56 osób otrzymało 182 świadczeń na kwotę 79 523,00 zł.

Łącznie przyznano 1 041 świadczeń. Koszt realizacji zadania - 520 961,00 zł, w tym; dotacja celowa na wspieranie zadań własnych gminy w wysokości 520 421,00 zł oraz środki własne gminy w wysokości 540,00 zł. Średnia kwota wypłaconego zasiłku okresowego wynosiła 500,44 zł.

c) **Zasiłek celowy i celowy specjalny** może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej , w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy może być przyznany osobie lub rodzinie , która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego , klęski żywiołowej lub ekologicznej niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy. Zasiłki te przyznaje się w szczególności osobom niepełnosprawnym oraz osobom dotkniętym

ciężką chorobą, które w związku z problemami zdrowotnymi ponoszą wysokie koszty leczenia, przekraczające możliwości rodziny.

Zasiłki celowe mogą być przyznawane również w formie rzeczowej jak np; w formie odzieży, opału, posiłków, leków.

Tą formą pomocy w roku 2016 zostało objętych 125 osób, przyznano 161 świadczeń na kwotę 62 559,00 zł.

GOPS realizował także program wieloletni dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020. Pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy) w ramach programu może być przyznana osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza podwyższonego przez Radę Gminy Limanowa do 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust.1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej, znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Przyznane świadczenie finansowane jest z dotacji otrzymanej od Wojewody Małopolskiego oraz ze środków własnych gminy.

W roku 2016 w/w formą pomocy zostało objętych 210 rodzin, dla 390 osób w tych rodzinach, przyznano 974 świadczeń, na kwotę 220 804,00 zł.

Wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki prawnej

Wynagrodzenie to w określonej wysokości przyznawane jest przez sąd. Na podstawie postanowienia sądu GOPS realizuje świadczenia, zgodnie z art. 53a ustawy o pomocy społecznej. Przyznanie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga/ jak inne świadczenia /przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W roku 2016 wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną otrzymało 47 osób, wypłacono 575 świadczeń na kwotę 192 519, 00 zł.

2. Świadczenia niepieniężne :

- a) Praca socjalna – prowadzona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w społeczeństwie. Praca socjalna prowadzona jest ;
- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
 - ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności.
 - praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód,

W 2016 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej pomocą w postaci pracy socjalnej objętych zostało **547** rodzin. Działania w tym zakresie są zawsze dostosowane do potrzeb indywidualnych osoby lub rodziny. W celu realizacji działania zawierane są kontrakty socjalne. W **2016 r.** pracownicy socjalni zawarli ogółem **6** kontraktów, w tym **1** – podjęcie zatrudnienia, **1**- scalenie, pogodzenie małżeństwa, Wśród pozostałych kontraktów **2** - miało na celu poprawę warunków mieszkaniowych – remont mieszkania, **1** - podjęcie leczenia odwykowego uzależnienia alkoholowego, **1**- ustalenie stopnia niepełnosprawności. Zdecydowana większość prowadzonej pracy socjalnej dokumentowana jest wpisem w wywiadzie środowiskowym. Forma ta jest preferowana wśród pracowników socjalnych i wśród klientów ponieważ jej skuteczność jest równie wysoka a czas dokumentowania krótszy. Najczęściej stosowane formy pracy socjalnej to: współpraca z organizacjami działającymi na rzecz rodziny, współpraca z policją, sądem, kuratorami sądowymi, opiekunami prawnymi, szkołami, lekarzami, pielęgniarkami środowiskowymi, pośrednikami pracy, praca nad poprawą relacji rodzinnych, poprawa kontaktów z rodziną zewnętrzną, wgląd w sytuację małoletnich dzieci, nawiązanie lub odnowienie kontaktów sąsiedzkich, informacja o wsparciu dla osób chorych i niepełnosprawnych, pomoc w uzyskaniu alimentów, pomoc

w uzyskaniu uprawnień rentowych, emerytalnych, pomoc w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, pomoc w uzyskaniu dowodu osobistego lub innych ważnych dokumentów, reprezentowanie interesów klientów w instytucjach, wskazywanie kandydatów na opiekunów prawnych do sądu, porady indywidualne, pomoc w zaopatrzeniu ortopedycznym i uzyskaniu refundacji kosztów, organizowanie pomocy usługowej, organizowanie kupna i dostarczenia opału, leków, żywności do miejsca zamieszkania osobom starym i niedołącznym oraz wszelkie działania mające na celu poprawę funkcjonowania społecznego zgodnie z założeniami ideologicznymi pracy socjalnej.

- b) Składki na ubezpieczenie zdrowotne - zgodnie z art.66 ust.1 pkt.26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowych ze środków publicznych GOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób otrzymujących zasiłki stałe nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Przyznano 591 świadczeń dla 56 osób na kwotę 28 423,00 zł.

- c) Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód ;

- poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii
- poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Zadanie to realizowane było w oparciu o Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ośrodek realizował „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. W ramach programu pomocą zostało objętych 76 rodzin. Zarządzeniem Wójta z dnia 28 stycznia 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Zorganizowano 54 grupy robocze. Funkcjonował Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielano również porad małżeństwom dotkniętym kryzysem w postaci przemocy w rodzinie. Z porad świadczonych w

punkcie skorzystało 40 osób (niektóre osoby kilkakrotnie korzystały z porady pracownika socjalnego i psychologa . W punkcie dyżury pełnili pracownicy socjalni GOPS oraz raz w tygodniu psycholog. Psycholog i pracownik socjalny udzielili łącznie 54 porad, z czego psycholog udzielił 36 porad a pracownik socjalny 18 porad. Została przeprowadzona kampania informacyjno-edukacyjna- sporządzono i rozprowadzono ulotki i plakaty „Stop Przemocy w Rodzinie”, opublikowano artykuły w prasie lokalnej.

d) Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania realizowane zgodnie z art.50 ustawy o pomocy społecznej przysługują ;

- osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,
- osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą tej pomocy zapewnić,

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną , zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności , świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

- Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia,
- szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze , z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania określa Uchwała Nr XXIII/137/2004 Rada Gminy Limanowa z dnia 31 sierpnia 2004 r.

W roku 2016 udzielono pomocy w **formie usług opiekuńczych 9 osobom, przyznano 3 688 świadczeń (jedno świadczenie – 1 godz. usługi) na kwotę 33 345,00 zł**

e) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania - GOPS Limanowa realizował

również pomoc w w/w formie w 2016 roku zorganizował i świadczył specjalistyczne usługi 4 osobom, przyznał 1 025 świadczenia , na kwotę 20 510,00 zł. Zadanie w całości sfinansowane z dotacji.

f) ośrodki wsparcia -

Usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia — 13 osób mieszkańców gminy uczęszcza na zajęcia do Środowiskowego Domu Samopomocy – 11 osób do Środowiskowego Domu Samopomocy w Limanowej, który jest ośrodkiem wsparcia dla osób chorych psychicznie. Ośrodek ten prowadzi dzienny pobyt, osoby skierowane mają możliwość uczestniczenia w różnego rodzaju terapiach, 2 osoby do Środowiskowego Domu Samopomocy w Rdzawie gmina Trzciana. Pobyt w ośrodku w całości finansowany jest z dotacji.

g) **umieszczenia w domu pomocy społecznej**

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. **W roku 2016 w domach pomocy społecznej przebywało 12 mieszkańców Gminy Limanowa. Na rzecz mieszkańców domu pomocy społecznej zrealizowano 126 świadczenia w formie pokrycia części kosztów pobytu w dps. Łączny koszt pobytu 12 osób w domach pomocy społecznej wyniósł 290 353,00 zł. Oplata za pobyt w dps określana jest decyzją zgodnie z art. 61 ustawy o pomocy społecznej.**

h) posilek ta forma pomocy realizowana jest w ramach programu wieloletniego: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020. Realizowane są działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania uczniom do czasu ukończenia szkoły ponad gimnazjalnej.

Pomoc w zakresie dożywiania może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom , jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza podwyższonego przez Radę Gminy Limanowa do 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust.1 pkt. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej .

Przyznana pomoc – posilek finansowana jest z dotacji otrzymanej od Wojewody Małopolskiego oraz ze środków własnych gminy.

W roku 2016 w ramach programu wieloletniego : „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 z posiłków w szkołach korzystało 700 dzieci i młodzieży szkolnej z 301 rodzin . Wydano 93 016 posiłki na łączną kwotę 321 749,00 zł.

i) Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych – kolejnym zadaniem GOPS jest wydawanie decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe zgodnie z art.7 ust 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych .

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji.

W roku 2016 GOPS wydał 16 decyzji dla 11 osób w sprawie świadczeń opieki zdrowotnej.

j) Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W 2016 roku łącznie w pieczy zastępczej / rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze / umieszczonych było 33 dzieci z 17 rodzin / 6 dzieci umieszczonych jest na starych zasadach tzn. gmina nie ponosi kosztów , 27 dzieci na nowych zasadach.

Zgodnie z art. 191 ust.8 i 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku 30 % , w trzecim i następnych 50 %.

Zgodnie z zapisami Ustawy tut. Ośrodek pokrywał częściowe koszty pobytu dzieci w w/w formach opieki zastępczej w wysokości 10%, 30 % lub 50 % kosztu pobytu. Na ten cel w 2016 roku wydatkowano ogółem **74 996,00 zł.**

- **13** rodzin objętych pracą asystenta rodziny – koszty z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny – **32 999, 00 zł** / dotacja – 20 250,00 zł, środki własne – 12 749,00 zł/.

W ramach programu wieloletniego : „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 skorzystało w 2016 roku ogółem **1 038 osób**. Łącznie programem objętych było **422 rodzin**. Koszt programu ogółem wyniósł **542 553,00 zł** , w tym środki własne **153 154,00 zł**, dotacja **389 399,00 zł**.

Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2016 realizował zadania z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „ Karta Dużej Rodziny”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyjął 142 wnioski . Kart Dużej Rodziny dla członków tych rodzin wydał 669 ogółem – 247 wydanych kart dla rodziców / małżonków, 422 wydanych dla dzieci. Koszt obsługi – 1 705,82 zł.

W celu poprawy sytuacji mieszkańców gminy Limanowa Ośrodek podejmował również inne działania :

- W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej w partnerstwie z Instytutem Turystyki w Krakowie realizował - Projekt „Naprzeciw zmianom” . Projekt był skierowany dla mieszkańców m.in. powiatu limanowskiego, osób w wieku powyżej 50 lat lub osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy. W projekcie wzięły udział ostatecznie 4 osoby , które mogły skorzystać z pomocy doradcy zawodowego, ofert pracy i staży proponowanych przez pośrednika pracy, szkoleń zawodowych i komputerowych, staży zawodowych z możliwością kontynuacji zatrudnienia, pomocy psychologa oraz trenera zatrudnienia wspierania . Działania bez kosztowe.

* Program „**Rodziny Adopcyjne**” - GOPS współpracował z fundacją „Stichting Hulp aan Limanowa” z Holandii, która pomaga mieszkańcom Gminy. Członkowie fundacji dwukrotnie dostarczali pomoc rzeczową /tj.meble, materace, lodówki, odzież, obuwie, żywność, środki czystości, przybory szkolne, zabawki, rowery, wózki inwalidzkie, łóżka do pielęgnacji chorych, środki opatrunkowe/

rodzinom zamieszkałym na terenie gminy. Poprzez bezpośredni kontakt rodzin polskich i holenderskich współpraca z fundacją to także możliwości wymiany doświadczeń, edukacja .

Programem „Rodziny Adopcyjne” w 2016 roku objętych było 48 rodzin.

* W ramach współpracy z Nowosądeckim Ośrodkiem Profilaktyki Społecznej w Nowym Sączu zorganizowano dla 30 dzieci socjalno-zdrowotny **wypoczynek letni** w Zespole Szkół w Chełmcu w terminie od 12.07.2016 r. do 25.07.2016 r. . Koszt udziału dziecka w kolonii wynosił 400,00 zł. Całkowity koszt kolonii – **12 000,00 zł.** stanowiący dofinansowanie do części kosztów kolonii/wyżywienia, zakwaterowania, pozostała część kosztów została pokryta ze środków statutowych NOPS w Nowym Sączu oraz sponsorów. W dniu zakończenia turnusu każde dziecko otrzymało wyprawkę.

* Zorganizowano wyjazd 8 dzieci na kolonię letnią w Wojniczu w terminie od 05.08.2016 r. do 16.08.2016 r. Zadanie bez kosztowe. Koszty udziału dzieci w wypoczynku w całości sfinansowane przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

- **impieza „Mikołajkowa”** w Stróżach - organizacja z Gminnym Zespołem Obsługi Szkół w Limanowej 15 dzieci otrzymało paczki Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach .
- **Udział w ogólnopolskiej Akcji „ Szlachetna Paczka”** – 24 osób zostało objętych pomocą Akcji.

W roku 2016 z powyższych form pomocy Ośrodka skorzystały 547 rodziny o liczbie osób w rodzinach 2 127. Na zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej wydatkowano kwotę 1 573 576, 00 zł. w tym udział środków własnych wyniósł 486 418, 00 zł.

Główną przyczyną trudnej sytuacji rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej było bezrobocie oraz ubóstwo.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2016 roku w powiecie limanowskim wynosiła 10,1 % . Z powodu bezrobocia przyznano pomoc **285** rodzinom. Długotrwałe bezrobocie przyczynia się do powstania wielu negatywnych skutków, które powodują m.in. rozszerzenie się społecznych kręgów ubóstwa. Z powodu ubóstwa przyznano pomoc dla **428** rodzin , z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby **304** rodzinom, z powodu niepełnosprawności **251** rodzinom, z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności **172** rodzinom, z powodu przemocy **9** rodzinom , udzielono pomocy **40** rodzinom niepełnym oraz **31** rodzinom, w których występuje alkoholizm. Powodem bardzo trudnej sytuacji rodzin jest występowanie jednocześnie kilku problemów (bezrobocie, alkoholizm, przemoc, ubóstwo).

B. Ośrodek realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych i przepisy do niej wykonawcze. Świadczenia te mają na celu wsparcie rodzin najuboższych i o średnim statusie materialnym, które wychowują dzieci.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zwanej dalej "ustawą", zasiłek rodzinny przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się, tj. osobie pełnoletniej uczącej się, niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.

Świadczenia rodzinne w 2016 r. przysługiwały:

- 1) obywatelom polskim,
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) posiadającym Kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nie przekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy.

Zasiłek rodzinny przysługuje m.in. rodzicom dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego, tj. w 2016 r. kwoty 674,00 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 764,00 zł.

Od 1 stycznia 2016 r. strony mogą pobierać zasiłek rodzinny wraz z dodatkami w oparciu o mechanizm „zł za zł”. W przypadku gdy dochód rodziny przekracza kwotę kryterium dochodowego, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków *rodzinnych* wraz z

dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych *świadczeń*, zasiłek *rodzinny* wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków *rodzinnych* wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

Łączną kwotę zasiłków *rodzinnych* wraz z dodatkami stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym:

- 1) zasiłków *rodzinnych* podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych zasiłków;
- 2) dodatków do zasiłku *rodzinnego*: dodatku „wychowawczego”, z tytułu *samotnego wychowywania dziecka*, z tytułu *wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej* i z tytułu *kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego*, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych dodatków;
- 3) dodatków do zasiłku *rodzinnego*: z tytułu *urodzenia dziecka*, z tytułu *rozpoczęcia roku szkolnego i na tzw. internat czy dojazdy*, podzielonych przez 12.

W przypadku gdy wysokość zasiłków *rodzinnych* wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie jest niższa niż 20,00 zł, *świadczenia* te nie przysługują.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18 roku życia lub
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 3) 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 6 ust. 1 ustawy).

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 89,00 zł od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , 95,00 zł od 01.11.2016 r. - na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 2) 118,00 zł od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. 124,00 zł od 01.11.2016 r. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 3) 129,00 zł od 01.01.2016 r. do 31.10.2016r. , 135,00 zł od 01.11.2016 r. na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia,

Zasiłek rodzinny przysługuje osobie uczącej się, tj. osobie pełnoletniej uczącej się, niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony - jeżeli uczy się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia (art. 6 ust. 1a ustawy).

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim (art. 7 pkt 1 ustawy);
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, tj. domu pomocy społecznej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, areszcie śledczym, zakładzie karnym, a także szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie, albo w pieczy zastępczej (art. 7 pkt 2 ustawy);
- 3) osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (art. 7 pkt 3 ustawy);
- 4) pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko (art. 7 pkt 4 ustawy).

Zasiłek rodzinny nie przysługuje osobie samotnie wychowującej dziecko, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że:

- 1) rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje;
- 2) ojciec dziecka jest nieznany;
- 3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- 4) sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka (art. 7 pkt 5 ustawy).

Zasiłek rodzinny nie przysługuje członkowi rodziny, jeżeli na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej (art. 7 pkt 6 ustawy).

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli na dziecko pobierany jest walutowy dodatek rodzinny przysługujący pracownikom polskich placówek dyplomatycznych i urzędów konsularnych (art. 27 ust. 3 ustawy)./;

- Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

1) urodzenia dziecka

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż **od 10 tygodnia ciąży do porodu) (art. 9 ust. 6 ustawy) w kwocie 1000,00 zł jednorazowo** na każde urodzone dziecko do ukończenia przez nie pierwszego roku życia/;

Tego warunku nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko./;

2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje w kwocie 400,00 zł miesięcznie matce lub ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

- 1) **24 miesiące** kalendarzowych;
- 2) **36 miesięcy** kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 3) **72 miesiące** kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 10 ust. 1 ustawy).

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego nie przysługuje w 2016 r. , jeżeli:

- 1) osoba ubiegająca się bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w stosunku pracy przez okres krótszy niż 6 miesięcy;
- 2) osoba ubiegająca się podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, która uniemożliwia sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- 3) dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym , z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem;
- 4) osoba ubiegająca się w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego
- 5) osoba ubiegająca się korzysta ze świadczenia rodzicielskiego art. 10 ust. 5 w/w ustawy .

3) samotnego wychowywania dziecka

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje - w kwocie 185,00 zł miesięcznie od 01.01.2016r. do 31.10.2016r. , 193,00 zł miesięcznie od 01.11.2016r, a na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności 265,00 zł miesięcznie od 01.01.2016r. do 31.10.2016r. , 265,00 zł miesięcznie od 01.11.2016r - samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- 1) drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- 2) ojciec dziecka jest nieznan;
- 3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone (art. 11a ust. 1 ustawy).

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją ;

4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka (art. 12a ustawy) w wysokości 90,00 zł miesięcznie od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , 95,00 zł miesięcznie od 01.11.2016 r - na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego;

5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- 1) do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;

2) powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 13 ustawy).

Dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości **80,00 zł** od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , **90,00 zł** od 01.11.2016 r. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i **100,00 zł** od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , **110,00 zł** od 01.11.2016 r. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia;

6) rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Dodatek przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne. Wniosek o wypłatę dodatku w kwocie **100,00 zł** jednorazowo na dziecko składa się do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania (art. 14 ustawy).

7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje (art. 15 ustawy):

1) w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności – w wysokości **105,00 zł** miesięcznie od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , **113,00 zł** od 01.11.2015 r. miesięcznie na dziecko - albo

2) w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce

w szkole ponadgimnazjalnej – w wysokości **63,00** zł od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. , **69,00** zł od 01.11.2016 r. miesięcznie na dziecko.

Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego./;

- jednorazowa zapomoga

Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się jednorazową zapomogę w wysokości **1000,00** zł na jedno dziecko.

Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **1922,00** zł. Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego — w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

4. Jednorazowa zapomoga nie przysługuje, jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Tego warunku nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko./;

- zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

1) niepełnosprawnemu dziecku;

2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości **153,00 zł** miesięcznie.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego./;

- **specjalny zasiłek opiekuńczy**, przysługujący osobom, na których zgodnie z przepisami [ustawy](#) z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (**Dz. U. z 2015 r. poz. 2082**) ciąży obowiązek alimentacyjny a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną . **Przysługuje w wysokości 520,00 zł miesięcznie.**

- **świadczenie pielęgnacyjne**

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługiwało w 2016 r.:

1) matce albo ojcu,

2) opiekunowi faktycznemu dziecka

3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną

4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o

znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki, np. ze względu na pozbawienie praw rodzicielskich.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało w 2016 r. ,w wysokości **1 300,00** zł miesięcznie .

Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługiwały w 2016 r., jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;

2) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego , świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna

2) osoba wymagająca opieki:

a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka, albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,

3) inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na osobę wymagającą opieki ,

4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy (dodatek wychowawczy), specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku, o którym w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,

6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej/.

- Zasiłek dla opiekuna – Świadczenie wprowadzone ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, która weszła w życie dnia 15 maja 2014 r. Zasiłek dla opiekuna nie jest świadczeniem rodzinnym.

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zasiłku dla opiekuna organ ustalający prawo do świadczeń pielęgnacyjnych wszczął na wniosek osoby ubiegającej się o zasiłek dla opiekuna.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje:

1) za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. Zasiłek dla opiekuna za te okresy przysługuje wraz z odsetkami ustalonymi w wysokości odsetek ustawowych, określonej przepisami prawa cywilnego. Odsetki, te przysługują do dnia wejścia w życie ustawy;

2) od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 15 maja 2014 r., jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Zasiłek dla opiekuna nie przysługuje za okresy, w których:

- 1) osobie ubiegającej się o zasiłek dla opiekuna zostało ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub
- 2) na osobę wymagającą opieki innej osobie zostało ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego.

Zarejestrowanie w powiatowym urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy lub posiadanie statusu bezrobotnego nie ma wpływu na uprawnienie do zasiłku dla opiekuna w okresie od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia złożenia wniosku o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna.

W przypadku, gdy o zasiłek dla opiekuna ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników lub domownicy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403, 1623 i 1650) świadczenie to przysługuje odpowiednio:

- rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;
- małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje w wysokości 520 zł miesięcznie.

Prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

W przypadku upływu terminu, na który została wydana decyzja, w związku z utratą ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub

orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do zasiłku dla opiekuna, w związku z uzyskaniem nowego orzeczenia, ustala się na wniosek. W tym przypadku prawo do zasiłku dla opiekuna przysługuje, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna został złożony w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W 2016 r. wypłacono, zasiłek dla opiekuna zasadniczo dla osób, które nabyły do niego uprawnienia w 2014r.

Od stycznia 2016 r. wprowadzono do systemu świadczeń rodzinnych nowe świadczenie - *świadczenie* rodzicielskie. Przysługuje ono bez względu na sytuację dochodową rodziny. O świadczenie to można było ubiegać się w 2016 r. również na dzieci urodzone w 2015 r.

Przysługuje ono:

- 1) matce albo ojcu dziecka,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
- 3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
- 4) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego

podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10-tego roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku:

- 1) skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania *świadczenia* rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego *świadczenia*, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- 2) śmierci matki dziecka;
- 3) porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie to przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;

5) 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

4. *Świadczenie* rodzicielskie przysługuje od dnia:

1) porodu (dotyczy matki lub ojca);

2) objęcia dziecka opieką, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7-go roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10-go roku życia (dotyczy opiekuna faktycznego, rodziny zastępczej);

3) przysposobienia dziecka, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7-go roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10-go roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000,00 zł miesięcznie. Jednak w przypadku urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, lub w okresie przedłużenia zasiłku dla bezrobotnych, *świadczenie* rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą *świadczenia* rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Kwotę *świadczenia* rodzicielskiego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę *świadczenia* przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za

które *świadczenie* przysługuje. Kwotę *świadczenia* przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Osobie uprawnionej do *świadczenia* rodzicielskiego przysługuje:

- 1) w tym samym czasie jedno *świadczenie* rodzicielskie bez względu na liczbę wychowywanych dzieci;
- 2) jedno *świadczenie* rodzicielskie w związku z wychowywaniem tego samego dziecka.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoby uprawnione otrzymują zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego;
- 2) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej (nie dotyczy opiekuna faktycznego i rodziny zastępczej);
- 3) osoba ubiegająca się o *świadczenie* rodzicielskie lub osoba pobierająca *świadczenie* rodzicielskie nie sprawuje lub zaprzestała sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, w tym w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej, które uniemożliwiają sprawowanie tej opieki;
- 4) w związku z wychowywaniem tego samego dziecka lub w związku z opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do *świadczenia* rodzicielskiego, dodatku do zasiłku *rodzinnego* z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, *świadczenia* pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna,

5) osobom przysługuje za granicą *świadczenie* o podobnym charakterze do *świadczenia* rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Na realizację tego zadania zleconego do wykonania Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Limanowej poniesiono następujące wydatki w 2016 r.:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami : 4 217 738,00 zł z liczbą świadczeń 38 129;
- zasiłki pielęgnacyjne: 1 095 021,00 zł z liczbą świadczeń 7 157;
- świadczenia pielęgnacyjne: 1 470 045,00 zł z liczbą świadczeń: 1 138;
- składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne ; 283 052,00 zł z liczbą świadczeń 803;
- składki na ubezpieczenia zdrowotne od osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne ; 13572,00 zł z liczbą świadczeń 116 ;
- jednorazowe zapomogi z tyt. ur. dziecka: 283 000,00 zł z liczbą świadczeń 283;
- specjalny zasiłek opiekuńczy : 319 054,00 zł z liczbą świadczeń 620;
- składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy : 75 806,00 zł z liczbą świadczeń: 555
- składki zdr. od specjalnego zasiłku opiekuńczego; 9 624,00 zł z liczbą świadczeń ; 210
- koszty obsługi świadczeń rodzinnych ; 303 899, 00 zł
- zasiłek dla opiekuna ; 345 736,00 zł z liczbą świadczeń 667
- składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla osoby otrzymującej zasiłek dla opiekuna ; 66 780 ,00 zł z liczbą świadczeń 468

- składki na ubezpieczenie zdrowotne dla opiekuna ; 10 061,00 zł z liczbą świadczeń 216
- koszty obsługi wypłat zasiłków dla opiekuna 12 370,00 zł
- świadczenie rodzicielskie; 496 064,00 zł z liczbą świadczeń 553
- koszty obsługi świadczeń rodzicielskich ; 2 760zł

co daje łącznie kwotę ; 11 593 038,00 zł z liczbą świadczeń 73 419.

Tutejszy Ośrodek wykonywał również decyzje Marszałka Województwa Małopolskiego wydane w oparciu o przepisy z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wydatki te w 2016 r. wyniosły łącznie 145 453,00 zł przy liczbie świadczeń: 304 które są włączone w wydatki ogółem na świadczenia rodzinne.

GOPS prowadzi również postępowania w sprawach nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, za które uważa się m.in. świadczenia rodzinne wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń rodzinnych albo wstrzymanie wypłaty świadczeń rodzinnych w całości lub w części, gdy osoba pobierająca te świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Główną przyczyną zwrotów było nieinformowanie na bieżąco pracowników GOPS o uzyskaniu dochodu, przez co ulegała poprawie sytuacja dochodowa rodziny powodująca utratę prawa do świadczeń.

GOPS w Limanowej odzyskał w 2016 r. tytułem zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w tymże roku oraz z lat poprzednich kwotę 19 365,00 zł, w tym podlegających zwrotowi do budżetu państwa w kwocie 12 037, 00 zł.

W 2016 r. nie wydano decyzji w sprawie umorzenia nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, gdyż nie zachodziły szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny.

W 2016 r. przyjęto 2546 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

W 2016 r. podjęto w GOPS w Limanowej łącznie 3088 decyzji z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym przyznających, zmieniających, uchylających i o zwrocie.

W 2016 r. wydano w GOPS łącznie 302 zaświadczenia z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych.

Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne z Ośrodka w 2016 r. osiągnęła maksymalną wartość 1 961.

Świadczenia rodzinne realizowało w Ośrodku w 2016r. od I do III pracowników.

C. GOPS w Limanowej realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przepisów do niej wykonawczych. Ustawa ta reguluje zasady przyznawania i wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Ustawa ta nakłada również obowiązek podejmowania działań zmierzających do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w razie bezskutecznej egzekucji alimentów w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00 zł - kryterium do otrzymania tego świadczenia wynosi 725,00 zł.

W 2016 r. realizowano 881 świadczenia z funduszu alimentacyjnego, ponosząc z tego tytułu wydatki na łączną kwotę 329 916,00 zł. Poza tym koszty obsługi wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2016 roku wyniosły 9 890 ,00 zł.

Z tej formy świadczenia w 2016r. skorzystały 44 rodziny uprawnione, szczególnie z 1 lub 2 osobami uprawnionymi. Były to głównie osoby wychowywane przez rodzica niepozostającego w związku małżeńskim.

W 2016 r. przyjęto 48 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Wydano łącznie 65 decyzji w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Z uwagi na zmianę regulacji prawnej w 2016r. nie wydawano decyzji w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. Kierowano natomiast wnioski do właściwych komorników sądowych o wszczęcie/ przyłączenie się do egzekucji sądowej w stosunku do całości zadłużenia powstałego od października 2008r. do nadal w sprawach, w których Urzędy Skarbowe umorzyły egzekucyjne postępowanie administracyjne .

W 2016 r. Ośrodek podejmował następujące działania zmierzające do ściągnięcia należności od dłużników alimentacyjnych na poczet wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- przeprowadzono 14 wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami alimentacyjnymi** w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużników, a także ich stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osób uprawnionych;
- odebrano od dłużników 14 oświadczeń majątkowych;**
- przekazano właściwym komornikom sądowym 14 informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych;**
- wystosowano do Starosty Limanowskiego 12 wniosków o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych;**
- wszczęto 5 postępowań dotyczących uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;**
- wydano 3 decyzje o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;**
- zobowiązano 5 dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy**
- umorzono 2 postępowania o uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych**
- złożono do właściwych prokuratur 2 wnioski o ściganie dłużników za tzw. przestępstwa niealimentacji;**

- skierowano 1 wniosek do Starosty Limanowskiego o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego;
- na bieżąco kierowano wnioski o przyłączenie/wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego w sprawach należności przypadających od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z FA;
- zgłaszano na bieżąco informację do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym zaliczek alimentacyjnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Tytułem nienależnie pobranych świadczeń w 2016r. z FA odzyskano **2 500,00 zł.**

W 2016 r. odzyskano kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w łącznej wysokości 94 603,65 zł, z tego przekazano na dochody budżetu państwa 69 040,70 zł.

Otrzymana z budżetu państwa dotacja na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i FA wyniosła w 2016 r. ogółem ; 11 559 781,00zł.

Od 1 kwietnia 2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej realizuje nowe zadanie w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o *pomocy państwa w wychowywaniu* dzieci.

Ustawa ta określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego, tzw. 500+ oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,

b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,

c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 *ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach* (Dz. U. poz. 1650, z późn. zm.), jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli *państw* trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium *państwa* członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli *państw* trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów oraz obywateli *państw* trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy.

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z *wychowywaniem* dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie to przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom uprawnionym w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie.

W przypadku urodzenia dziecka, ukończenia przez dziecko 18. roku życia lub w przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze, tj. najstarsze dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł.

Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.

Świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dzieci przysługuje bez względu na sytuację dochodową rodziny strony.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;
- 3) pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;

4) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku gdy osoba pobierająca 500+ marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem, organ właściwy przekazuje należne osobie świadczenie wychowawcze w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek (wzór urzędowy) matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka.

2. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem, wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego, organ właściwy oraz marszałek województwa mogą zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w celu weryfikacji tych wątpliwości.

W przypadku gdy osoba ubiegająca się o 500+ lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,

organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami marszałkowi województwa.

Organ właściwy prowadzący postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji informacji od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności.

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego.

2. Prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka.

Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku.

W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata tego świadczenia przysługująca

za miesiąc październik danego roku następuje do dnia 31 października tego roku.

W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 31 października danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata świadczenia przysługującego za miesiąc październik następuje do dnia 30 listopada tego roku.

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się 1 kwietnia 2016 r. i kończy się dnia 30 września 2017 r.

W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie *ustawy*, prawo do świadczenia wychowawczego, na podstawie tego wniosku ustalało się począwszy od 1 kwietnia 2017 r.

Ustalenie i wypłata świadczenia wychowawczego w przypadku złożenia wniosku w w/w terminie następowało w terminie 3 miesięcy licząc od dnia złożenia wniosku z prawidłowo wypełnionymi dokumentami.

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie wychowawcze, jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze uważa się:

1) świadczenie wychowawcze wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia wychowawczego albo wstrzymanie wypłaty świadczenia wychowawczego, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o braku prawa do jego pobierania;

- 2) świadczenie wychowawcze przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie;
- 3) świadczenie wychowawcze wypłacone za okres od dnia, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń na rodzinę w innym *państwie* w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenie wychowawcze;
- 4) świadczenie wychowawcze przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność z powodu jej wydania bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa albo świadczenie wychowawcze przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono prawa do świadczenia wychowawczego;
- 5) świadczenie wychowawcze wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie wychowawcze, z przyczyn niezależnych od organu, który wydał tę decyzję.

Od kwot nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego zasadniczo naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie.

Organ właściwy oraz marszałek województwa mogą bez zgody strony zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczenia wychowawczego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, członek rodziny nabył prawo do świadczenia wychowawczego w innym *państwie* w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, osoba nienależnie pobrała

świadczenie wychowawcze lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego.

W 2016 r. tutejszy Ośrodek przyjął łącznie 2536 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym 214 złożonych drogą elektroniczną.

1873 wnioski dotyczyły pierwszego i kolejnych dzieci, natomiast 663–drugiego i kolejnych dzieci.

W tymże roku Ośrodek wydał łącznie 2 441 decyzji w sprawie świadczenia wychowawczego, w tym 2396 decyzji przyznających prawo do tego świadczenia.

Ośrodek realizował również decyzje Marszałka Województwa Małopolskiego w liczbie 61

Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dzieci kształtowała się następująco za:

- kwiecień 2016 r. – 2137,**
- maj 2016 r. – 2144,**
- czerwiec 2016 r. – 2136,**
- lipiec 2016 r. – 2134,**
- sierpień 2016 r. – 2127,**
- wrzesień 2016 r. – 2131,**
- październik 2016 r. – 2136,**

- listopad 2016 r. – 2134,

- grudzień 21016 r. – 2128

Z tej formy pomocy skorzystało w 2016 r. 3 983 dzieci.

W 2016 r. Ośrodek odzyskał 1000,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego.

Wydatki na wypłaty świadczenia wychowawczego wyniosły w 2016 r. 17 875 493,00 zł, w tym w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – 334 453,00 zł; przy liczbie świadczeń ogółem 35 847, w tym w ramach koordynacji; 671

Na realizację tego zadania poniesiono w 2016 r. wydatki w łącznej kwocie 18 214 158, 00 zł w tym na koszty obsługi tego zadania 338 665,00 zł.

D. Zadania wynikające z ustawy o dodatkach mieszkaniowych i dodatkach energetycznych –

Dodatek mieszkaniowy:

Prawo do dodatku ma osoba, której przysługuje tytuł prawny do mieszkania (są wyjątki od tej zasady) Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

1. najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
2. osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
3. osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
4. innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
5. osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny,

To niejedyny warunek do spełnienia. Dodatek mieszkaniowy przysługuje jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza **175%** kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i **125%** w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku. Od 1 marca 2015r. najniższa emerytura wynosi **882,56 zł** a to oznacza, że w pierwszym przypadku nie można przekroczyć kwoty **1 544,48 zł** a w drugim **1 103,20zł**.

Przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o dodatek mieszkaniowy, samodzielnie zajmującą lokal albo gospodarstwo prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi.

Za dochód uważa się wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe. Do dochodu nie wlicza się: świadczeń pomocy materialnej dla uczniów, dodatków dla sierot zupełnych, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, dodatku z tytułu urodzenia dziecka, pomocy w zakresie dożywiania, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego.

Duże znaczenie ma także powierzchnia mieszkania. Normatywna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać:

- 1) 35m² dla 1 osoby,
- 2) 40 m² dla 2 osób,
- 3) 45 m² dla 3 osób,
- 4) 55 m² dla 4 osób,

5) 65 m² dla 5 osób.

W razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się o normatywną powierzchnię tego lokalu o 5m². Jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju normatywną powierzchnię powiększa się o 15m².

Ponadto ustawa nakazuje, by dodatek mieszkaniowy ustalać na podstawie wydatków ponoszonych na mieszkanie. Wydatkami poniesionymi przez osobę ubiegającą się o dodatek mieszkaniowy są świadczenia okresowe ponoszone przez gospodarstwo domowe w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego tj.

- 1) czynsz,
- 2) opłaty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokale mieszkalne w spółdzielni mieszkaniowej
- 3) zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną
- 4) odszkodowanie za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego
- 5) opłaty za energię ciepłą, wodę, odbiór nieczystości stałych i płynnych
- 6) wydatek stanowiący podstawę obliczania ryczału za zakup opału

Dodatek mieszkaniowy nigdy nie pokryje wszystkich wydatków za mieszkanie(dom). Najniższy jednak nie może przekroczyć 2 % najniższej emerytury, a najwyższy 70% wydatków za mieszkanie. Rada Gminy ma prawo obniżyć lub podwyższyć ten wskaźnik nie więcej niż o 20 punktów procentowych.

Dodatek przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku i wypłaca się go w terminie do dnia 10 każdego miesiąca. Wpływa na konto administracji

domu i pomniejsza należność za mieszkanie osoby, która go dostała. Właścicielom domów jednorodzinnych pieniądze wypłaca się do ręki.

W wypadku stwierdzenia, że osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, nie opłaca na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny, wypłatę dodatku mieszkaniowego wstrzymuje się w drodze decyzji administracyjnej, do czasu uregulowania zaległości. Jeżeli uregulowanie zaległości nie nastąpi w ciągu 3 miesięcy od dnia wydania decyzji wstrzymującej, decyzja o przyznaniu dodatku mieszkaniowego wygasa. W przypadku uregulowania należności w w/w terminie wypłaca się dodatek mieszkaniowy za okres, w którym wypłata była wstrzymana.

W roku 2016 wypłacono;

- 82 dodatków mieszkaniowych dla 8 rodzin na łączną kwotę 13 009,07 zł., 59 świadczeń na łączną kwotę 8 287, 33 zł przekazano na konto Zarządcy lokalu, a 23 świadczeń na kwotę 4 721,74 zł wypłacono właścicielom domów jednorodzinnych.

Od 1 stycznia 2014 roku osoby, którym przyznano dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się o przyznanie zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo energetyczne prawo do dodatku energetycznego przysługuje tzw. odbiorcy wrażliwemu. Odbiorca wrażliwy to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy lub która spełnia warunki do jego otrzymania oraz która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym. Co ważne - odbiorca musi zamieszkiwać w miejscu odbioru energii elektrycznej.

Minister właściwy do spraw gospodarki ogłasza, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wysokość dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy.

W okresie od dnia od dnia 1 maja 2015r. do dnia 30 kwietnia 2016r. wysokość dodatku energetycznego wynosi:

- 1) prowadzonego przez osobę samotną wynosi - 11,09 zł/miesiąc;
- 2) składającego się z 2 do 4 osób wynosi - 15,40 zł/miesiąc;
- 3) składającego się z co najmniej 5 osób wynosi - 18,48 zł/miesiąc.

Dodatek energetyczny przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. Do wniosku dołącza się kopię umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny wypłaca się odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej do dnia 10 każdego miesiąca z góry, z wyjątkiem miesiąca stycznia, w którym dodatek energetyczny wypłaca się do dnia 30 stycznia danego roku. Dodatek ten wypłaca samorząd, a docelowo ośrodki pomocy społecznej

- dla 5 rodzin dodatków energetycznych na kwotę 946,71 zł

GOPS Limanowa w roku 2016 wydał 4 523 decyzji administracyjnych, w tym w sprawach:

- pomocy społecznej - 1 242
- świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, ZDO - 3 255
- dodatków mieszkaniowych - 13
- dodatków energetycznych - 13

Organizacja

Ośrodek prowadzi samodzielnie działalność administracyjno-biurową oraz gospodarkę finansową, posiada wyodrębniony rachunek bankowy.

Wydatki GOPS w roku 2016

Łączna kwota wydatków – 32 467 818,00 zł

z tego:

wydatki ze środków budżetu państwa – 31 366 523,00 zł

wydatki z budżetu gminy – 1 101 295,00 zł